

Véget ért a Fotóhónap, ám a főváros rövidesen gazdagabb lesz egy intézménnyel

Pedig nagy gondolatoknak, világmegváltó ötleteknek nem voltunk híján azokban az időkben, amikor a képletes értelemben vett és valódi falak is egyik napról a másikra leomlottak, és hirtelenjében mindent szabad volt – kivéve persze, amit nem. Véget ért a Fotóhónap, ám a főváros rövidesen gazdagabb lesz egy intézménnyel

Pedig nagy gondolatoknak, világmegváltó ötleteknek nem voltunk híján azokban az időkben, amikor a képletes értelemben vett és valódi falak is egyik napról a másikra leomlottak, és hirtelenjében mindent szabad volt – kivéve persze, amit nem. Különösen nagy reményekkel kecsegtette a felszabadult légkör mindazokat a művészeket, alkotókat, akik a „szép jövő” építésének négy évtizede alatt egyre távolabb kerültek attól, amit érzékelhető valóságnak nevezünk, és – mintegy ellenállásként vagy menekülésként – az elvontság olyan szféráiba, vagy inkább „mélységes bugyraiba” tévedtek, hogy a végén már önmagukkal sem ért(h)ettek egyet. A '89-et követő időszak jó alkalom lehetett volna a meghasonlottság levetkőzésére, az egyéni, friss hang megtalálására, ám a korszellem – mely, úgy tűnik, kizárólagos jogot formál arra, hogy a művészetet saját szolgálatába állítsa – ismét „beintett”. Amilyen csökönyös elszántsággal vetette bele magát a közép-kelet-európai térség valamennyi, egykori szocialista állama a Nyugat utáni elkeseredett ügetésbe, úgy szűkült azon művészek köre, akik talán még szerettek volna közölni valamit. „Új díszletek előtt pereg az Ember tragédiája” – nyugtázhadjuk Szabó Lőrinc szavaival, mert sosem fog kiderülni, így van-e ez rendjén, vagy lehetne másképp is.

Hol vannak ebben az „önkutatásban” fotóművészeink? Időnként úgy tűnik, hogy holtvágányon, mert míg külföldön egyre jobb nevet szereznek maguknak, a hazai közönségnek évente alig egy-két alkalommal nyílik lehetősége munkáik megismerésére.

Az „egy” a Fotóhónap. A tizenötödik mérlege

Több mint harminc helyszínen közel negyven kiállítás – vonható meg az idei Fotóhónap mérlege, ami önmagában még semmit sem mond, ám ha hozzátesszük, hogy a tárlatok megtekintőinek száma tízezres nagyságrendekben mérhető, a rendezvény máris súlyt kap.

Hogy ebből mennyi a fotóművészet iránt valóban érdeklődők, a kiállításokat tudatosan keresők száma, sosem fog kiderülni, hiszen számos tárlatot kávéházakban, művelődési intézmények előcsarnokaiban rendeztek be, ahol sok a véletlenül betévedt vendég. Meglehet, a rendezők célja éppen ezek megszólítása volt.

Csalódottak lehetnek viszont azok, akik a Fotográfia Közép-európai Házát keresték a pozsonyi belvárosban. Ennek ünnepélyes átadását a szervezők és a főváros önkormányzata november 3-ára ígérte, ám a felújítási munkálatok késése miatt erre csupán december derekán kerül sor. Bár a tárlatok megtekinthetők, kissé zavaró lehet az ember lába alatt szorgoskodó építőmunkások hada. A háromszintes épületben kiállítótermek, fotográfiai szakkönyvtár, klubhelyiség és művészkávéház nyílik majd; az pedig a városvezetés pozitív hozzáállását jelzi, hogy az ügyben érdekelt polgári társulás rendelkezésére bocsátotta az épületet.

A rendezvénysorozat sikerességének mértékét csökkenti némileg az is, hogy néhány kiállítás – számomra ismeretlen okokból – nem volt megtekinthető. Hosszú időn át rács fedte a városközpontban található Művészetek Házában lévő kiállítótermek bejáratát, pedig itt a kortárs tényfotográfia egyik legjelentősebb képviselője, James Nachtway állított ki. Többben – főképp külföldiek – pedig azt hiányolták, hogy a tárlatvezetők szinte semmilyen információkkal nem tudtak szolgálni. „Ez van, tessék megtekinteni” – tárták szét karjaikat, és igazuk lehetett; végül is beszéljenek magukért a képek...

Ha jó a vége...?

Írta: Új Szó

2005. december 03. szombat - Módosítás: 2005. december 03. szombat

Mindent egybevetve mégis sikeresnek nevezhető az idei Fotóhónap, hiszen aki odafigyelt, újabb értékekre bukkanhatott a múlt nagy kincseskamrájában.

Láthattuk például a 20. század elején az Erdőháton élt, bécsi születésű festőművész, Engelbert Pinkalský fotográfiáit, melyek valóban egy képzőművész alaposágával tárják fel a századelő falusi életének mindennapjait. Talán az ő életművét gondolta tovább a hazai fényképészek egyik kiválósága, Tibor Huszár, aki a fénnel való portréfestés nagymesterének is tekinthető. Az élet árnyékos, mégis megkapó oldalát mutatta be a Salzburgi Múzeum kortárs fotógyűjteményéből „Megörökített történetek a haza és az emigráció között” címmel összeállított tárlat, és előkerült a kilencvenes évek elején indult, nagynak is nevezett generáció néhány elveszettnek hitt tagja, akik a költészet, fotográfia és zene közötti határokat nemes egyszerűséggel felszámolták.

Ha néha döcögve is, de jó úton halad a Fotóhónap szekere – nyugtázhatom, tartva továbbra is az állítást, hogy az év rendezvényei közül feltétlenül ez az egyik, amelyikre érdemes odafigyelni.

LŐRINCZ ADRIÁN